

ÇORUM- DODURGA- MEHMET DEDE TEKKE KÖYÜNDE YERLEŞİK MEHMET DEDE OCAKLILARININ CEM SEMAHLARI*

ÇORUM- DODURGA- MEHMET DEDE TEKKE KÖYÜNDE YERLEŞİK MEHMET DEDE OCAKLILARININ CEM SEMAHLARI*

Ne de güzel yere kurmuş otağı

Urumun körpesi, ballar peteği

Hünkâr Hacı Bektaş'a bağlıdır bendi

İcazet istemez o sultân kendi

Ey Virânî bunu nice bilirdin

Cümle evliyâdan kısmet alırdın

Şüphesiz sen bunu Ali bilirdin

İcazet istemez o sultân kendi 1

Mehmet Dede Ocağı'nın tarihî merkezi, Çorum ilinin Dodurga ilçesine bağlı bulunan Mehmet Dede Tekke Köyü'dür. Mehmet Dede'ye ait türbe köyde bulunmakta olup, ocak mensubu dedeler de yine bu köyde yerleşiktir. Nüfusun çoğunluğunu ocakzâdelerin oluşturduğu köyde, oranları az da olsa ocağın taliplerinin yerleşimi söz konusudur. Dodurga ilçesinde Mehmet Dede Tekke Köyü'nün yanı sıra Mehmet Dede Obruk Köyü de Alevî nüfusa sahiptir. Bu köyün tamamı Alevîdir ve Mehmet Dede Ocağı'nın talibidirler. Birkaç hane olmak kaydıyla Hüsem Dede Ocağı'nın talipleri de mevcuttur. Dodurga ilçesinin Çiftlikköy Köyü'nün Tekke Mahallesi nüfusu da Alevî inançlıdır. Mahallenin tamamı köken olarak ocakzâdedir. Tekke Mahallesi'nde, asıl adı Hüsamettin Dede olan Horasan erenlerinden bir erenin türbesi bulunmaktadır. Halk arasında Hüsem Dede olarak anılmaktadır. Hüdem Dede de, adıyla anılan Alevî inanç-dede ocağının kurucusudur. Ocakzâdeler sadece Tekke Mahallesi'nde yerleşiktir. Hüsem Dede Ocağı'nın talipleri; Çorum Osmancık, Amasya Gümüşhacıköy ve Amasya Merzifon ilçelerinin Alevî köylerinde yaşamaktadır. Hüsem Dede Ocağı; pençe ile hizmet görerek Hacı Bektaş Ocağı'na bağlı olup, musahiplik ritüelini temel almaktadır.

Mehmet Dede Ocağı'nın ise; Çorum'un Osmancık-Alaca-Sungurlu-Laçın ve Merkez ilçelerinin köylerinde, Amasya'nın Gümüşhacıköy ve Merzifon ilçelerinin köylerinde, bir de Tokat'ın Zile Bölgesi'nde talipleri vardır. Mehmet Dede Ocağı'nın Samsun'un Alaçam ilçesine bağlı köylerde talipleri bulunmasına rağmen, bu bölgede ciddi bir asimilasyon yaşandığı için Mehmet Dede Ocağı dedeleri ile talipler arasında bağlar kopmuştur.2

Köyün kurucusu olan Mehmet Dede; Dokuzuncu İmâm Muhammed Taki soyundan olup, 36 bin evliyanın en sonuncusu kabul edildiği için ‘‘Urum’un Körpesi’’ olarak anılmaktadır. Kırkkale’deki Hasan Dede ile müsahiplerdir.³ Mehmet Dede Ocağı da pençe geleneğine göre inanç hizmetlerini sürdürmekte olup Hacı Bektaş Ocağı’na bağlıdır. Burası, müsahiplik ve görgü gibi temel Alevî inanç ritüellerini sürdüren bir inanç-dede ocağıdır.

Mehmet Dede Ocağı’nda Kırklar Semahı, duvaz-imâm ile başlar. Duvazın başında aşık sazını çalarak dedeye ‘‘destur ya pir’’ der ve duvaz-imâma başlamak için destur ister. Ardından dede, "eyvallah" diyerek hizmete başlaması için âşığa müsaade verir ve aşık duvaz-imâm okumaya başlar.

Bu sırada gözcü, elinde asa ile Mehmet Dede Ocağı’nın cem erkânına göre, cem evinin giriş kapısının iç tarafında (elinde asasıyla hizmetini gördüğü yer) ‘‘mağrifete erenler’’ der. Bunun üzerine cemdeki bacılar ayağa kalkar, erenler diye adlandırılan erkekler de edeb erkân olur.

Âşık, duvaz-imâm okumak için sazını çalarken "Lâ Fetâ illâ Alî lâ seyfe ill’â Zülfikâr" der ve duvaz-imâmı okumaya başlar. Mehmet Dede Ocağı’da okunan duvaz-imâm şu şekildedir:

Meded mürvet dedim darına durdum

Muhammed Mustafa, Ali gel yetiş

İsyân deryasında gark oldum kaldım

Hünkâr Hacı Bektaş Velî gel yetiş

* Meltem CESUR; Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans öğrencisi.

Bir yanımda nefs-i emmarem azar

Bir yanda vesvese hileler düzer

Melekler günahım yazmadan bezer

İmâm Hasan, Şâh Hüseyin gel yetiş

Yezid’in elinden müşkil hâlimiz

Münkir münafık da fâş eyliyor sırrımız

Yetiş İmâm Zeynel gel al elimiz

Car gününde İmâm Bakır gel yetiş

Dağlarca günahım var da sen vurma yüze

Cehennem narını gösterme bize

İmâm Cafer, Mûsâ-ı Kâzım, Rızâ

Takî, Nakî, Şâh Askerî gel yetiş

Noksânîyem arzum, didarım cennet

Masum-ı pâklardan erişe himmet

Sana sığınmışım Mehdi Muhammed

Sarı Saltık Kızıl Deli gel yetiş

Duvaz-imâmın ardından dede dua okur. Duanın başlangıcında Lâ Fetâ illâ Alî lâ seyfe ill'â Zülfikâr. Lâ Fetâ illâ Alî lâ seyfe ill'â Zülfikâr Lâ fetâ illâ Ali. Düldül Kamber Zülfikâr”4 denir ve dua başlar:

"Dilimiz bülbül ola, kalbiniz göfer ola, hocamız İmâm Cafer-i Sâdık Abdü's-samed üstadınız ola. Virânî'nin, Fuzûlî'nin, Yeminî'nin, Nesimî'nin, Pîr Sultân'ın, Şâh Hataî, Kul Himmet'in hüsn-i himmetleri kisb-i kerâmetleri şefa'atleri üzerimize hazır ve nazır ola. Sizleri cemlerde çalıp çığırmandan geri koymaya. Gerçeğe hü. Pîrim yâ Alî şâh."

Duanın ardından dede; "Er cemali Muhammed, Pîr cemali Ali. Ehl-i beytin gül cemaline verelim salavat." der. Bütün cem erenleri de; "Allahümme salli ala Muhammed ve ala ali Muhammed" şeklinde salavat getirir. Ardından, darda duran bacılar için şu dua okunur:

"Allah Allah. Dar çeken didar göre. Didar gören Hakk'a ere. Haticetül Kübra, Fatımatül Zöhre annelerimizin şefa'atleri üzerimize hazır ve nazır ola. Gerçeğe hü. Pîrim yâ Ali şâh"

Ardından gözcü de:

"Hak erenler sefâsına vara. Pîrim cümlemizin muradını vere. Gerçeğe hü." der ve dardaki bacılar otururlar.

Bu kısımdan sonra mir'açlamaya geçilecektir. Mehmet Dede Ocaklıları, miraçlama hizmetini yerine getirirken Hataî'ye ait olan mir'açlamayı okurlar. Genel kabul gören şekilde âşığın saz eşliğinde okuduğu mir'açlamanın iki farklı okunuşu söz konusudur. Bunlardan ilki şu şekildedir:

‘‘Geldi Cebrail buyurdu
Kalk Muhammed Mustafa
Hak seni Mir'aca okudu
Deva-i kadir Hüdâ

Evvel emanet budur ki
Pîr-i rehber dutasın.
Daim erkâna yatıp
Tarık-ı mustagıma

Muhammed şule vardı
Yoktur başka bir aziz
Şimdi senden el tutayım
Dedi anda Kibriya

İki gönülü bir ettiler
Hem demi deme kattılar
Cebrail'den el tutuben
Yürüdüler dergaha

Vardı dergah gapusuna,
Gördü bir arslan yatur.
Haykuruben hamle kıldı
Başa koptu bir figan

Ol dem Hak'tan nidâ geldi
Korkma Ya Habîbim dedi
Hatemin ağzına ver

İster senden nişanı

Muhammed hatemin verdi
Ol arslan oldu sakın
Muhammed'e yol verüben
Arslan gitti pinhane

Vardı Hakk'ı tavaf etti
Evvel bunu söyledi
Ne şiddetli şir'in varmış
Hayli cevretti bize

Gördü bir fakir derviş
Hemen yutmak diledi
Emmim oğlu Ali olaydı
Dayanaydı ol şâha

O şir benim dövletlim,
Sana tabidir habibim
İndi eşiğe pazvant oldu
Kubbe-i kıblengâha

Doksan bin sırr-ı kelâmı
Danıştılar dost ile
Tevhid-i armağan aldı
Yeryüzünde insanı

O zaman Muhammed
Ayağa turdu

Hümnetini diledi
Mü'min kulun yarlığa aldım

Dedi anda Kibriya,
Alçağa koydu özünü
Turaba sürdü yüzünü
Hak kudretinden gönderdi

İki salkım üzümü
İlet Hasan Hüseyin'e
Dedi dosttan armağan
Selman anda hazır idi
Seydullah'ın diledi

Selman'ın keşküllahına
Bir üzüm danesi koydu
Yürüyüp evine giderken
Yol uğrattı kırklara

Esirem, yetimem dedi,
Erdi kırklar varına
Kırklar da bir niyâz kıldı
Hazreti Habibullahı

Görmemişem böyle yerler
Ya size kimler derler
Kırklardan bir nidâ geldi
Bize kırklar derler dedi

Ya siz otuz dokuzsunuz
Neden malum kırkınız
Selman Seydullah'a getti
Anda tamam varımız

Birimiz kırk
Kırkımız bir
Birimize neşter vursan
Kırkımızdan akar kanımız

Birisine neşter vuruldu
Otuz dokuzundan kan geldi
Bir damla kan sahilden
Geldi erkâna girdi

Eveli sen
Ahiri sen
Zahiri sen
Batını sen
Gizli sırlar sana ayan

Dedi şâh-ı evliya
Şâh Hataî muguf oldu
Hak sözününen duramadı
Özü çürük ervaha5

İlkinden küçük farklarla ayrılan ikinci mir'açlama ise şu şekildedir:

“Geldi Cebrail buyurdu

Kalk Muhammed Mustafa
Hak seni devaha okudu
Devah-ı Kadir Hüdâ

Evvel emanet budur ki
Pir-i rehber tutasın
Kadim erkânına yatıp
Tarık-ı müstakime

İnde senden el tutayım (Burada herkes sağ ve sol yanındakinin elini tutar.)
Hak buyurdu vedduha
Cebrail'den el tuttular
Hem demi deme kattılar

İki gönlü bir ettiler
Yürüdüler dergaha
Vardı dergah kapısına
Gördü bir arslan yatar

Haykuruben hamle kıldı
Başa koşturdu bir figan
Yine Hak'tan nida geldi
Korkma ki Habibim dedi
Hatemin ağzına ver ki
İster senden nişanı

Muhammed hatemini verdi
Uğradı müşkül hale
Muhammed'e yol verdi arslan

Gitti nihane

Vardı Hakkı tavaf etti
Evel bunu söyledi
Ne şiddetli şir'in varmış
Hayli cevretti bize

Gördü ki bî-çâre derviş
Hemen yutmak diledi
Emmim oğlu Ali olaydı
Dayanaydı ol şâha

Ey benim sırr-ı devletlim
Sana tabidir habibim
İndi eşiğe pazvant oldu (Herkes oturduğu yerin önüne niyâz eder.)
Kıble-i kubhengaha

Doksan bin sırrı-ı kelamı
Danıştılar dostane
Tevhid-i armağan aldı
Yeryüzünde insana

Ayak üzerine durdu, (Bu aşamada aşığın dışında "dede dahil" herkes oturduğu yerin önüne niyâz eder, ayak mühürler ve her can yanındakiyle el ele tutuşarak ayağa kalkıp dara durur.)

Ümmetini diledi
Mü'min kullar
Yarlığı aldı

Dedi anda Kibriya

Alçağa tuttu özünü
Turaba sürdü yüzünü
Hak cennetten gönderdi
İki salkım üzümü

Selman anda hazır idi
Şeydullah'ı diledi
Bir üzüm danesi koydu
Selman'ın keşkülüne

Gitmek için destur aldı,
Eğildi bir niyâz kıldı. (Öne doğru hafif eğilerek kıyam edilir.)
Hoşça kal sultânım dedi
Koyup evine giderken

Yol uğrattı kırklara
Vardı kırklar meclisine
Oturdu oldu sakin (Eller çözülür, ayaktaki canlar durdukları yerin önüne niyâz eder
ve dizüstü olurlar.)
Kırklar da hep secde ettiler
Hazreti Habibullah'a

Muhammed hub lisana geldi
Ya size kimler derler dedi
Kırklardan bir ün geldi
Bize ki kırklar derler dedi

Ya siz otuz dokuzsunuz,
Neden malum biriniz

Birimiz kırk, kırkımız bir
Birimize neşter çalınsa
Kırkımızdan akar kanımız

Selman Şeydullah'a gitti
Onda tamam varımız
Keşkülü meydana koydu
Kudretten yeşil el geldi

Ezgi endür eyledi,

İçinden biri nûş eyledi (Bu dize söylendiği sırada, dede postunun önünde iki bardak dem hazırdır. Bu iki bardak, semah eden canlara dede tarafından sunulur. Semahçı canlar bunu sırayla sır ederler. Semahçı canlar demi alırlarken dedenin eline niyâz ederler.)

Cümlesi oldu mest u hayrân,

Mü'min Müslim üryân büryân (Bu sırada Kırklar Semahı başlar. Kırklar Semahı'nı dönen canlarda sayı sınırlaması yoktur. Ayrıca kadın-erkek sayısı olarak ta herhangi bir şart bulunmamaktadır. Mehmet Dede Ocağı'nın Kırklar Semahı'nda semah, ikili ve karşılıklı olarak dönüldüğü için genellikle çift kalkılır. Kırklar Semahı için bu aşamada meydana çıkan can, önce meydana niyâz eder ve ardından ayağa kalkarak semah için uygun hale gelir. Kırklar Semahı için meydana gelen canlar; musahipli ve yalınayak olmalı, ayrıca kemerbestleri bulunmalıdır.)

Hep kalktılar semaha
Çalındı destur-ı kelam
Dediler hü Allah Allah
Muhammed de bile kalktı
Kırklar ile semaha

Muhabbetler kadim oldu
On iki erkân yerini buldu
Muhammed'e yol verdiler

Oldu hatırlar sefa

Muhammed evine vardı

Ali devaha geldi

Öptü mührü dizine koydu

Dedi şâh-ı evliya

Evveli sen, ahiri sen

Zahiri sen, batını sen

Gizli sırlar sana ayan

Dedi sadak murtaza

Şâh Hatayi muguf oldu

Bu sırrın ötesine

Hak sözü inandıramadı

Özü çürük ervaha.6

Kırklar Semahı; ‘‘ Mü’min Müslim üryan büryan’’ kısmından, ‘‘ Şâh Hatayi muguf oldu’’ ya kadar aynı şekilde devam eder. Semah eden canlar, muhakkak ikili ve birbirlerinin cemaline bakacak şekilde semahı gerçekleştirirler. Duruşlarda şart ve sınırlama olmaz. Her dizede önce dede postu istikametinde bir adım atılarak ayak mühürlenir, dede postuna doğru adım atılırken sağ el açık sol el ise göğüstedir. Bu hareket, periyodik olarak her dizede değişir. Daha sonra aşağı inilir.

Miraçlamanın şâh kıtası okunurken ise, bir şekil değişikliği yaşanır. Meydanda, çember çizecek şekilde çark ederler ve dede postunun önünden geçen can, dedeye niyâz eder. Çember oluşumunun kendi içinde bir standardı yoktur. Şâh kıtasının sonunda çark kısmı da biter. Semah eden canlar meydanda dara durarak ayak mühürlenirler. Darda duruş; semah dönen erkekler için sağ el göğüste sol el aşağı sarkık ve bacağa yapışık, bacılar için ise iki el yana sarkık şekildedir.7

Ardından dede dua okur;

‘‘Allah Allah. Semahlarımız saf ola, günahlarımız affola. Semah dönen başlar ağrı acı görmeye. Kırklar ve kırklarda semah tutan Fatıma anamızın, peygamber efendimizin sefaatleri üzerimize hazır ve nazır ola. Gerçeğe hü. Pirim ya Ali şâh.’’

Duanın ardından meydandakiler el niyâzı yapar, eğilerek meydana niyâz eder ve dizüstü olurlar. Devamında aşık, saz eşliğinde şu kısa duvazı okur:

‘Ali, Hasan, Hüseyin, Zeynel’den Bakır. Cafer Kazım, Rıza zikreder okur. Taki, Naki, Askeri Mehdi’ye şükür. İbrahim destimin damanı Haydar.’’

Bu sırada meydanda diz üstü olan semahçılar, imâmların adı geçtiğinde sağ taraflarında duran canın omzuna niyâz ederler. Duvaz-imâmın sonunda meydana niyâz edip ayağa kalkar ve ilk semahtaki gibi karşılıklı pozisyon alırlar.

Ardından aşık, saz eşliğinde şu dörtlüğü okur:

Vardığımız evler dolu olsun nurdan

Biz de böyle gördük mürşidden pirden

Yardımcımız olsun ol şâh-ı merdan

Yardımcımız on iki imâm Ali’dir

Devamında şu dizeler okunur ve çark başlar:

‘‘Hak Muhammed Ali kelamullahtır. Bu dünyada baki kalan Allah’tır.’’

Bitiminde, semah edenler tekrar meydanda dara dururlar ve dede şu duayı okur:

‘‘Bismişâh Allah Allah. Allah bir Muhammed Ali katarından, didarından, kemalinden, cemalinden yad eylemeye. Semahlarımız Hakk için ola, seyir için olmaya. Semaha dönen başlar ağrı acı görmeye. Şehitler serdarı Kerbela’da susuz ve suçsuz şehit olan İmâm Hüseyin efendimizin şefaatleri, cümlemizin üzerine hazır ve nazır ola. Gerçeğe hü. Pirim ya Ali şâh.’’

Ardından el niyâzı yapıp meydana niyâz edilir. Sonrasında tekrar dizüstü olunur ve aşık tekrar kısa duvaz-imâmı okur. Yine meydandakiler, yanındakinin sağ omzuna niyâz ederler. Duvaz-imâmın bitiminde meydana tekrar niyâz edilerek ayağa kalkılır ve Kırklar Semahı devam eder. Aşık saz eşliğinde;

Ben de bilemedim kendi halimi

Kokladım da erenlerin gülünü

Serdiler sofrayı, sundum elimi

On iki imâm şâh merdân önünde

yukarıdaki dizeleri okur. Bu dizeler okunurken semah, standart şekildedir. Dizelerin

sonunda aşık, ‘‘Hak Muhammed Ali kelimullahdır. Bu dünyada baki kalan Allah’tır.’’ sözünü tekrarlar. Bu dizeler bittiğinde tekrar dara durulur ve dede tekrar dua okur. Okunan dua şöyledir:

‘‘Bismişâh Allah Allah. Allah bir Muhammed Ali katarından, didarından, kemalinden, cemalinden yad eylemeye Allah. Semahlarımız saf, günahlarımız affola. Semahlarımız Hakk için ola, seyir için olmaya. Semahı bizlere bağışlayan kırkların şefaati, cümlemizin üzerine hazır ve nazır ola. Gerçeğe hü. Pirim ya Ali şâh.’’

Duanın bitiminde el niyâzı yapıp meydana niyâz ederler. Ardından;

‘‘Muhammed Mustafa’ya indi bu niyâz. Aliyel Murtaza’ya indi bu niyâz. Hasan Hulgi Rıza Hüseyin-i Kerbela. İmâm Zeynel Eba’ya indi bu niyâz. Muhammed Bakır’dan Cafer-i Sadık. Musayî Kazım Ali Rıza’ya indi bu niyâz. Şâh Taki ve Naki Askeri Mehdi Sahiplivaya indi bu niyâz. Evliya-yı enbiya gülüm etkiya. Hü Verani gedaya indi bu niyâz.’’ şeklindeki kısa duvaz aşık tarafından saz eşliğinde okunur. Devamında semahçı canlar, dededen başlayarak oturanların sağ elinin avuç içine ya da sağ dize sırayla niyâz ederler. Bu hizmete ‘‘özür gezme’’ denir. Özrünü tamamlayan cümleye niyâz eder ve birlikte dara dururlar. Bu esnada dede: ‘‘ Bismişâh Allah Allah. 12 imâm dergahına kayıt eyleye. Pirim ya Ali şâh.’’ der. Ardından el niyâzı yaparlar ve aynı semahçı canlar Garipler Semahı’na başlarlar.

Kubbenin üstüne nakş eylemişler

Gel dinim imânım İmâm Hüseyin

Seni dört köşeye baş eylemişler

Gel dinim imânım İmâm Hüseyin

İllallah şâh İllallah şâh İllallah

Ali mürşid güzel pirim eyvallah, ya Allah

Senin aşıkların yanar yakılır

Erenlerin katarına katılır

Burada yezidlere lanet okunur

Gel dinim imanım İmâm Hüseyin

İllallah şâh İllallah şâh İllallah

Ali mürşid güzel pirim eyvallah, ya Allah

Coşkun sular gibi akasım gelmez
Şehrine girince çıkasım gelmez
Yezid'in yüzüne bakasım gelmez
Gel dinim imanım İmâm Hüseyin

İllallah şâh İllallah şâh İllallah
Ali mürşid güzel pirim eyvallah, ya Allah

Senin abdalların semaha döner
Gündüzleri dahi kandiller yanar
Yolumuz 12 imâma çıkar
Gel dinim imanım İmâm Hüseyin

İllallah şâh İllallah şâh İllallah
Ali mürşid güzel pirim eyvallah, ya Allah

Şâh Hatayi'm der erenler nerde
Kayasız çalısız bir ıssız yerde
Kerbela Çölü'nde kandilde nurda
Gel dinim imanım İmâm Hüseyin

İllallah şâh İllallah şâh İllallah
Ali mürşid güzel pirim eyvallah, ya Allah

Garipler Semahı'nın şâh dörtlüğüne kadar olan kısımdaki duruş ve pozisyonları öncesinde tekrarlandığı gibidir. Yalnız, "Şâh Hatayi'm der erenler nerde" denince çark edilir. Çarka başlamadan önce el niyâzı yapılır. Bir önceki semahta olduğu gibi, her defasında el niyâzı yapılır.

Şâh kıta bitince semahçılar meydanda dara dururlar ve dede dua eder:

“Bism-i şâh Allah Allah. Allah bir Muhammed Ali katarından, didarından, kemalinden, cemalinden yad eylemeye. Vakitlerimiz hayrola, semahlarımız saf ola, şerlerimiz def ola, günahlarımız affola. Semaha dönen

başlar ağrı acı görmeye. Semahı bizlere bağışlayan kırklar ve kırklarda semah tutan Fatıma anamızın şefaati, cümlemizin üzerine hazır ve nazır ola. Semahlarımız da Garipler Semahı’na kaydola. Gerçeğe hü. Pirim ya Ali şâh.”

Duanın ardından, darda duran semahçı canlar meydana niyâz eder ve dizüstü olurlar. Aşık saz eşliğinde;

“Şâh şâha karşı, mâh mâha karşı. Yürüsün erenler dergaha karşı dost.” der ve meydanadaki canlar diz üstü şekilde özür gezerler. Özrün sonunda özrü tamamlayan semahçı can, tekrar meydana niyâz ederek dara durur.

Burada dedenin, semahçı canlara bir duası daha söz konusudur. Dede;

“Bism-i şâh Allah Allah. Naz niyâz 12 imâm dergahına kayıt eyleye. Pirim ya Ali şâh.” der ve duanın ardından semahçılar meydana niyâz ederek huzurdan ayrılırlar. Böylece cemdeki semah hizmeti tamamlanmış olur.

Diğer yörelerde olduğu gibi Mehmet Dede Ocağı’nda da Kırklar Semahı için meydana gelen canların musahipli olma şartları mevcuttur. Yine pek çok örnekteki gibi canların yalınayak olmaları gerekmektedir. Ancak bazı yörelerde kullanımına rastlanmayan kemerbestler Mehmet Dede Ocağı taliplerince kullanılmaktadır. Civar yörelerden farklı olarak, semah sırasında kuru üzüm dağıtımı ve semahçı canlara dem ikramı yapıldığı görülür.

Meltem CESUR; Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans öğrencisi.

SÖZLÜ KAYNAKLAR

AKTAŞ, Satılmış (1942- Amasya, Gümüşhacıköy, Kumbaba Köyü doğumlu), Mehmet Dede Ocağı talibi-cem aşığı.

ARSLAN, Ali (1957- Çorum, Dodurga doğumlu), Mehmet Dede Ocağı dedesi.

ARSLAN, Mehmet (1952- Çorum, Dodurga, Mehmet Dede Tekke Köyü doğumlu), Mehmet Dede Ocağı dedesi.

ÖZCAN, Satılmış (1949- Çorum, Osmercik doğumlu), Hüsem Dede Ocağı mensubu-dede.

UYSAL, Hasan (1952- Çorum, Dodurga, Mehmet Dede Obruk Köyü doğumlu), Mehmet Dede Ocağı talibi-gözcü.

ZEYTÜNLÜ, Hüseyin (1940- Amasya, Gümüşhacıköy, Kırca Köyü doğumlu),
Keçeci Baba Ocağı talibi- cem zakiri.